

BULETIN INFORMATIV

Cuprins

Crearea sistemului judecătoresc anticorupție – din nou pe agenda legislativului

Cel mai recent Raport GRECO despre Moldova: Progrese notabile, însă eforturi suplimentare sunt necesare

O nouă contestație soluționată irevocabil de CSJ setează un precedent în evaluarea extraordinară

Radiografia audierilor candidaților la funcția de membru în colegiile din subordinea CSP

Ce prevede noul concept de reorganizare și optimizare a sistemului Procuraturii?

Radiografia audierilor Comisiei Pre-Vetting: Încă o evaluare reluată încheiată și rezultatul unei contestații emise de CSJ

Comisia Vetting: Finalizarea evaluării pre-vetting și rapoartele candidaților la funcția de judecător la CSJ

PE SCURT

CREAREA SISTEMULUI JUDECĂTORESC ANTICORUPȚIE – DIN NOU PE AGENDA LEGISLATIVULUI

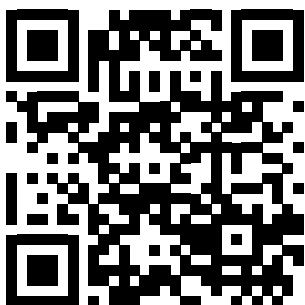
La 27 noiembrie 2024, Comisia juridică, numiri și imunități a organizat [consultări publice](#) pe marginea unui proiect de amendament la [proiectul de lege](#) privind formarea sistemului judecătoresc anticorupție, care urmează să soluționeze cauzele de „corupție mare”. Proiectul a fost înregistrat în iunie 2023 și votat în prima lectură în noiembrie 2023. Votarea finală, planificată pentru luna decembrie 2023, a fost amânată, iar adoptarea pusă pe pauză mai mult de un an. Procesul a fost relansat în urma [ședinței Consiliului Suprem de Securitate](#) din 11 noiembrie 2024, în cadrul căreia s-a recomandat urgentarea ajustării cadrului legal care să asigure combaterea eficientă a corupției, în special a celei politice, reieșind din provocările majore întâmpinate în cadrul referendumului și alegerilor prezidențiale din 2024.

Proiectul inițial propunea un sistem anticorupție din trei nivele: Judecătoria Anticorupție cu 15 judecători, Colegiul Anticorupție al Curții de Apel Chișinău cu 6 judecători și Curtea Supremă de Justiție (CSJ) ca ultimă instanță. Comisia de la Veneția a [avizat](#) în octombrie 2023 proiectul și a recomandat în principal intensificarea evaluării externe a judecătorilor și alocarea cauzelor de corupție judecătorilor care au promovat vettingul. De asemenea, a propus eliminarea preselecției candidaților de către o comisie ad-hoc și atribuirea selecției judecătorilor anticorupție exclusiv Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) (detalii în [Buletinul Informativ nr. 62](#)).

Proiectul amendamentului din noiembrie 2024 vine să încadreze unele recomandări ale Comisiei de la Veneția, însă schimbă conceptual abordarea propusă inițial. Principala noutate notabilă ține de renunțarea la înființarea unei judecătoria de fond specializate și crearea Colegiilor Specializate Anticorupție în cadrul Judecătoriei Chișinău și Curții de Apel Chișinău, cu câte 15, respectiv, 6 judecători anticorupție. CSJ nu va face parte din sistemul specializat, dar va soluționa în recurs cauzele atribuite colegiilor. De asemenea, a fost exclusă posibilitatea ca juriștii non-judecători de carieră să candideze pentru funcția de judecător anticorupție, fiind impusă o experiență de minim trei ani în funcția de judecător. Procedura de preselecție realizată de comisia ad-hoc a fost eliminată, iar selecția va fi realizată exclusiv de CSM, care va evalua atât competențele profesionale, cât și integritatea etică și

SUSȚINE CRJM

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Parlamentul schimbă macazul: Colegii Specializate Anticorupție în cadrul Judecătoriei și Curții de Apel din Chișinău, în locul unei instanțe anticorupție.

financiară, conform [Legii privind evaluarea judecătorilor și procurorilor](#). Totodată, sunt prevăzute beneficii precum salarii majorate pentru judecători și personalul auxiliar, protecție de stat, locuință de serviciu sau indemnizație pentru chirie, la necesitate.

CRJM a formulat o [opinie juridică la proiect](#), recomandând promovarea mecanismului de evaluare externă ca condiție de eligibilitate pentru judecătoria din colegiile specializate anticorupție. De asemenea, CRJM a propus organizarea interviurilor pentru judecătoria anticorupție, în conformitate cu procedura prevăzută în [Regulamentul CSM pentru selecția judecătorilor CSJ](#).

CEL MAI RECENT RAPORT GRECO DESPRE MOLDOVA: PROGRESE NOTABILE, ÎNSĂ EFORTURI SUPLIMENTARE SUNT NECESARE

La 28 noiembrie 2024, Grupul Statelor împotriva Corupției (GRECO) al Consiliului Europei a publicat cel [de-al treilea raport intermediar](#) de conformitate referitor la Republica Moldova. Raportul examinează progresul în implementarea celor 18 recomandări formulate în [raportul de evaluare din 2016](#), axate pe prevenirea corupției în rândul deputaților, judecătorilor și procurorilor.

GRECO a constatat că Republica Moldova a implementat satisfăcător 72% dintre recomandări (13 din 18) și a implementat parțial 22,2% dintre recomandări (4 din 18). În ceea ce privește [conduita și etica deputaților](#), GRECO așteaptă ca acest proiect să fie consolidat și adoptat definitiv.

În partea ce ține de asigurarea transparenței, raportul recunoaște că, deși s-au înregistrat progrese în publicarea la timp a proiectelor de legi, transparența procesului decizional la nivel de Parlament rămâne deficitară. Printre principalele lacune se numără utilizarea frecventă a procedurii de urgență pentru adoptarea proiectelor de legi și nerespectarea termenelor legale pentru consultarea cetățenilor, în special în cazul inițiativelor legislative ale deputaților. Recomandarea privind stabilirea unor reguli pentru deputați în relația cu părți terțe, care încearcă să influențeze procesul legislativ (lobby), rămâne a fi neimplementată.

Toate recomandările GRECO *privind judecătoria* au fost implementate, iar procesul de evaluare externă (pre-vetting și vetting) a generat rezultate pozitive. Un rezultat notabil este faptul că Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) funcționează în mod deplin, adoptând decizii motivate cu privire la numirea, transferul și cariera judecătorilor (mai multe detalii în [Buletinul Informativ nr. 68](#)). Pentru a asigura integritatea și independența judecătorilor, GRECO subliniază importanța unui salariu adecvat și încurajează autoritățile să continue eforturile în acest sens. GRECO a salutat și măsurile luate pentru a aborda întârzierile în examinarea cauzelor, inclusiv prin adoptarea Legii privind revizuirea hărții judiciare și implementarea deciziei de specializare a judecătorilor din Judecătoria Chișinău în examinarea cauzelor de corupție și celor conexe.

GRECO a salutat măsurile adoptate pentru prevenirea corupției în sistemul judiciar, subliniind că procesul de evaluare externă generează rezultate pozitive.

În ceea ce privește procurorii, a fost înființată Inspecția Procurorilor, autonomă și specializată, a cărei capacitate trebuie consolidată. Deciziile în cazurile disciplinare par a fi motivate, iar abaterile disciplinare – mai clare. Cu toate acestea, nu s-au înregistrat progrese în privința componenței Consiliului Superior al Procurorilor (CSP), care presupune ca ministrul justiției și președintele CSM să nu mai fie membri de drept. Ministrul justiției **încetează a fi membru** CSP abia din 1 ianuarie 2026.

Printre progresele notabile se numără **introducerea măsurilor** de verificare a integrității candidaților la funcțiile de judecător și procuror la admiterea la Institutul Național al Justiției (INJ). Candidații sunt supuși unor verificări de integritate, iar neconformarea cu acest criteriu duce la descalificarea din concurs. În plus, audienții INJ au obligația de a depune declarații de avere către Autoritatea Națională de Integritate (ANI). Pe de altă parte, GRECO subliniază importanța consolidării capacității ANI, pentru a asigura un control eficient al averilor și intereselor personale, conflictelor de interese și al incompatibilităților. ANI se confruntă cu un deficit de personal și funcționează fără o strategie instituțională încă de la înființare. În continuare, autoritățile naționale au obligația de a informa GRECO despre progresele realizate în implementarea recomandărilor care rămân restante sau parțial implementate.

O NOUĂ CONTESTAȚIE SOLUȚIONATĂ IREVOCABIL DE CSJ SETEAZĂ UN PRECEDENT ÎN EVALUAREA EXTRAORDINARĂ

În noiembrie, Curtea Supremă de Justiție (CSJ) a publicat **hotărârea motivată** pe marginea unei alte contestații soluționate conform **Legii privind evaluarea externă a judecătorilor Curții Supreme**. Cauza se referă la contestația depusă de către un avocat în legătură cu nepromovarea evaluării externe. Comisia Vetting (Comisia) a identificat o discrepanță de peste un milion de lei dintre veniturile și cheltuielile candidatului pe parcursul perioadei de evaluare.

În fața CSJ, reclamantul a susținut că atât Comisia, cât și Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) au apreciat eronat diferența dintre veniturile și cheltuielile familiei, precum și capacitatea financiară a părinților săi.

CSJ a respins contestația candidatului și a venit cu o motivare detaliată pe mai multe aspecte principiale. CSJ a explicat că CSM nu face personal o evaluare separată, ci doar verifică corectitudinea raportului de evaluare în baza materialelor prezentate de Comisie și de reclamant. În acest sens, CSJ a explicat că sarcina de a dovedi că dubiile privind integritatea financiară nu sunt întemeiate îi revine subiectului evaluării, după ce dubiile au fost stabilite de către Comisie. Principiul Codului administrativ, potrivit căruia orice dubiu ar trebui interpretat în favoarea reclamantului, nu se aplică în cazul evaluării externe a judecătorilor. CSJ a reiterat că, în caz de contradicție dintre prevederile Legii nr. 65 și cele din Codul administrativ, legea specială are prioritate în raport cu cel din urmă.

CSJ: Primirea donațiilor de la părinți, care nu dispun de surse suficiente pentru a face asemenea donații, poate fi pusă la îndoială și poate duce la nepromovarea evaluării, dacă există îndoieli serioase despre capacitatea lor financiară.

CSJ a mai notat că controlul judiciar al actelor emise în cadrul evaluării externe se limitează la examinarea circumstanțelor de fapt, care puteau schimba rezultatul evaluării, și la erorile procedurale grave ale Comisiei, care afectează caracterul echitabil al procedurii. În această privință, CSJ a subliniat că, chiar dacă argumentele subiectului cu privire la donațiile obținute ar fi fost credibile și ar fi fost acceptate, reclamantul nu a putut justifica averea pentru alți doi ani (2019 și 2021). Soldul negativ pentru acești doi ani este de peste 435 000 MDL, sumă ce depășește 20 de salarii medii pe economie în anul 2023.

CSJ a respins argumentul reclamantului referitor la aprecierea incorectă a marjei de eroare dintre cheltuielile sale de consum și indicele cheltuielilor de consum ale populației (CCP), conform datelor Biroului Național de Statistică. CSJ a admis că în privința acestor calcule poate fi acceptată o marjă de eroare de 5%, însă având în vedere diferența considerabilă dintre soldul negativ al reclamantului de peste un milion de lei și valoarea de 20 de salarii medii pe economie admisibile, eventuala eroare nu putea schimba rezultatul evaluării.

RADIOGRAFIA AUDIERILOR CANDIDAȚILOR LA FUNCȚIA DE MEMBRU ÎN COLEGIILE DIN SUBORDINEA CSP

În noiembrie 2024, Comisia de evaluare a procurorilor (Comisia) a finalizat procesul de evaluare a mai multor candidați la funcțiile de membru în colegiile aflate în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor (CSP). În urma evaluării candidaților la funcția de membru în Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor, procurorul-șef interimar al unei secții din cadrul Procuraturii Generale, [Nicolae Zanevici](#), și avocatul [Sergiu Beșliu](#) au promovat evaluarea. În schimb, procurorii [Octavian Lazarev](#), din cadrul Procuraturii municipiului Chișinău, și [Dumitru Triboi](#), din cadrul Procuraturii raionului Călărași, nu au îndeplinit criteriile de integritate etică și financiară. În ceea ce privește candidații pentru funcția de membru în Colegiul de disciplină și etică, doar procurorul [Alexandru Lozan](#), din cadrul Procuraturii Generale, a promovat evaluarea, în timp ce [Ion Bunica](#), din cadrul Procuraturii municipiului Chișinău, nu a întrunit criteriile de integritate etică și financiară, astfel nu a promovat evaluarea (detalii despre audierile candidaților în Buletinul Informativ CRJM nr. [72](#) și [74](#)).

În cadrul audierilor organizate în noiembrie 2024, Comisia a evaluat-o pe [Ina Fencovschi](#), procuror-șef al Procuraturii raionului Ocnîța și candidată la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea CSP. Candidata a fost întrebată despre discrepanțele dintre prețul de achiziție și cel indicat în declarațiile anuale de avere și interese personale pentru două automobile achiziționate de soțul său, precum și despre subevaluarea prețului de achiziție pentru unul dintre acestea. De asemenea, i s-au cerut clarificări cu privire la achiziția mai multor bunuri imobile în 2016 la prețuri semnificativ mai mici decât valorile de piață și cele cadastrale. Totodată, au fost semnalate dezechilibre dintre venituri și cheltuieli pentru anul 2015, precum și nedeclararea sau declararea incompletă a bunurilor imobile deținute între 2012 și 2022.

Discrepanțe între venituri și cheltuieli, diferențe între prețurile de achiziție și cele declarate pentru bunuri, precum și nedeclararea sau declararea incompletă a proprietăților, donațiilor și bunurilor utilizate – printre principalele carențe identificate în cadrul evaluărilor candidaților la funcții în colegiile CSP.

În perioada lunii noiembrie și până la 2 decembrie 2024, Comisia a audiat de asemenea și candidați care aspiră la funcția de membru în Colegiul de disciplină și etică din cadrul CSP.

Astfel, [Iancu Zaporojan](#), procuror-șef al Procuraturii raionului Nisporeni, a fost întrebat despre obținerea gratuită a unui teren pentru construcții în orașul Drochia în 2011, fără finalizarea procesului de atribuire, precum și despre nedeclararea unui apartament în construcție contractat în decembrie 2019, care urma să fie achitat în trei rate, dar care a fost omis din declarațiile anuale pentru perioada 2019-2023. Deși potrivit Comisiei, candidatul a contractat mai multe credite în acea perioadă, care ar reprezenta prețul apartamentului menționat în contract, ultima rată fiind achitată în iulie 2024, candidatul a specificat că actul de vânzare-cumpărare încă nu a fost încheiat. În plus, Comisia a analizat circumstanțele privind obținerea unei locuințe sociale în orașul Nisporeni, deși candidatul deținea cel puțin 11 imobile, contravenind criteriilor de eligibilitate pentru acordarea unui astfel de bun. Comisia a constatat, de asemenea, inconsistențe semnificative în graficul plăților lunare aferente apartamentului și serviciilor comunale. Candidatul a fost, totodată, întrebat despre apartamentul achiziționat prin ipotecă de mama sa în orașul Nisporeni în octombrie 2021, destinat candidatului, precum și despre utilizarea contului bancar al mamei sale, care a fost alimentat periodic și utilizat pentru efectuarea de plăți, atât înainte, cât și după decesul acesteia.

[Corneliu Popescu](#), procuror în cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), a fost întrebat despre achiziționarea a două apartamente și a unui automobil de la fratele său în 2017, pe care îl utiliza din 2014 pe baza unui contract de comodat. Candidatul a fost întrebat și despre aspecte legate de integritatea sa etică, în special în legătură cu cazul [Eșanu c. Republica Moldova](#), în care a fost rugat să explice motivele care ar fi justificat solicitările sale repetate de prelungire a arestului preventiv în privința unui om de afaceri timp de șapte luni. În plus, candidatul a fost întrebat despre sancțiunea aplicată de CSP în 2019, sub forma unei muștrări aspre, pentru presupusa neîndeplinire corespunzătoare a atribuțiilor sale de serviciu, hotărâre care a fost ulterior contestată de candidat în instanța de judecată și care a fost apoi declarată ca neîntemeiată. Ultima serie de întrebări a vizat o procedură disciplinară în care candidatul a fost sancționat pentru transmiterea neautorizată a unor date cu caracter personal în 2014, când a furnizat unui avocat fișa juridică a unei SRL, care au fost ulterior prezentate într-un dosar aflat pe rolul Curții de Apel.

[Ion Tețcu](#), procuror la Procuratura raionului Călărași, a fost întrebat despre dreptul său la locuință stabilit printr-o hotărâre judecătorească din 2009, neexecutată până în prezent, motiv pentru care a depus o cerere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO). De asemenea, au fost solicitate clarificări despre dreptul de uzufruct asupra unui vehicul înmatriculat pe numele surorii sale în perioada 2015-2022 și nedeclararea unor venituri din donații și transferuri internaționale în valoare de 11 450 EUR și 2 090 USD. Candidatul a fost întrebat și despre decalajul negativ de 143 274 MDL între venituri și cheltuieli în 2021

și despre implicarea sa într-un caz de violență în familie, examinat ulterior de CtEDO în cauza [Eremia c. Republica Moldova](#). Aceasta nu este prima evaluare la care a fost supus candidatul. Anterior, acesta a fost evaluat de Comisia Vetting (Comisia) în calitate de candidat la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție (CSJ). La 14 mai 2024, Comisia a decis că acesta nu îndeplinește criteriile de integritate financiară și etică, motiv pentru care nu a promovat evaluarea.

CE PREVEDE NOUL CONCEPT DE REORGANIZARE ȘI OPTIMIZARE A SISTEMULUI PROCURATURII?

La 28 noiembrie 2024, în cadrul [ședinței](#) Consiliului Superior al Procurorilor (CSP), procurorul general Ion Munteanu a prezentat [Conceptul privind reorganizarea și optimizarea sistemului Procuraturii](#) (Concept). Printre obiectivele menționate în Concept se numără dezvoltarea capacităților funcționale ale Procuraturii, uniformizarea practicii și a volumului de lucru, îmbunătățirea calității actului de justiție, sporirea performanței instituționale, crearea posibilității specializării procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale și alinierea sistemului procuraturii la [harta instanțelor judecătorești](#).

Pentru consolidarea subdiviziunilor Procuraturii Generale (PG) responsabile de domeniul anticorupție, procurorul general a propus crearea Secției combaterea corupției și spălării banilor, care va contribui la implementarea unitară de către Procuratură a politicii statului în domeniul combaterii corupției și spălării banilor, precum și altor infracțiuni asimilate sau conexe acestora. Pe lângă aceasta, Conceptul prevede instituirea a încă două secții în cadrul PG: Secția combaterea infracțiunilor contra mediului și Secția reprezentare a învinuirii în Curtea Supremă de Justiție.

Conceptul prevede constituirea procuraturilor de circumscripție (procuraturi de nivelul curții de apel), precum și stabilirea clară a rolului, locului și atribuțiilor acestora. Procurorii din cadrul acestor unități vor avea, în principal, sarcina de a reprezenta acuzarea de stat în toate dosarele penale aflate pe rolul instanței de apel și recurs, inclusiv în cazurile trimise în judecată de către procuraturile specializate. Pentru a-i motiva pe procurorii specializați, se va impune reglementarea unui spor salarial pentru aceștia.

În vederea alinierii hărții Procuraturii la harta judecătorească, urmează a fi redus numărul de procuraturi teritoriale de la 36 până la 14 subdiviziuni: Procuratura mun. Chișinău, Procuratura Bălți, Procuratura Edineț, Procuratura Cahul, Procuratura Strășeni, Procuratura Anenii Noi, Procuratura Căușeni, Procuratura Cimișlia, Procuratura Criuleni, Procuratura Drochia, Procuratura Hâncești, Procuratura Orhei, Procuratura Soroca și Procuratura Ungheni. Procurorii din cadrul procuraturilor teritoriale vor avea posibilitatea de a se specializa în diferite domenii, inclusiv în domeniul combaterii corupției, infracțiunilor economice și crimelor de mediu.

Conceptul prevede alinierea hărții Procuraturii la harta judecătorească, specializarea procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale, constituirea procuraturilor de circumscripție și crearea de noi secții în cadrul Procuraturii Generale.

Tot la 28 noiembrie 2024, CSP a eliberat [acordul scris](#) pentru aprobarea noii structuri a Procuraturii Anticorupție (PA) ca urmare a [demersului](#) PA depus la 4 octombrie. În urma modificării structurii PA, urmează a fi lichidate oficiile Nord (cu sediul în mun. Bălți) și Sud (cu sediul în mun. Cahul), cu dispariția a două funcții de șef adjunct al procurorului-șef al PA. La fel, numărul procurorilor anticorupție va fi redus de la 59 până la 54. [Potrivit PA](#), această restructurare va spori capacitatea instituției de a investiga și a urmări penal cazurile de corupție la cele mai înalte nivele ale statului și sectorului privat, transformând PA într-o instituție similară Direcției Naționale Anticorupție (DNA) din România.

La 2 decembrie 2024, CSP a [aprobat](#) Conceptul în urma examinării demersului procurorului general.

RADIOGRAFIA AUDIERILOR COMISIEI PRE-VETTING: ÎNCĂ O EVALUARE RELUATĂ ÎNCHEIATĂ ȘI REZULTATUL UNEI CONTESTAȚII EMISE DE CSJ

La 8 noiembrie 2024, Comisia Pre-Vetting (Comisia) a [anunțat](#) finalizarea evaluării repetate în privința judecătorului Victor Sandu, candidat pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), din rândul candidaților judecători. Evaluarea repetată a avut loc după ce Curtea Supremă de Justiție (CSJ) a [admis](#), la 1 august 2023, contestația sa și a dispus reevaluarea. Judecătorul a fost [audiat repetat](#) în ședință publică la 15 iulie 2024 ([detalii în Buletinul Informativ CRJM nr. 71](#)). Decizia de nepromovare a evaluării repetate a fost transmisă candidatului și CSM. Sandu a refuzat să-și dea acordul pentru publicarea deciziei.

La [25 noiembrie 2024](#), CSJ a respins contestația lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru al CSM. În procesul de reevaluare, Comisia a identificat câteva dubii de integritate financiară, și anume: (i) procurarea apartamentului la preț preferențial în mun. Chișinău; (ii) procurarea apartamentului candidatului de către fiica sa împreună cu soțul; (iii) subestimarea valorii a două bunuri imobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital în modul prevăzut de legislație.

Cu referire la procurarea apartamentului la preț preferențial în mun. Chișinău, reclamantul a menționat că, în mod tendențios și abuziv, Comisia a constatat tănuirea de către candidat a informației. Informația se referea la deținerea de către soție în proprietate a unui apartament donat, în care locuia candidatul cu familia sa, și că avea o casă în construcție. Totodată, candidatul susține că evaluarea sa a fost realizată pe baza unor percepții neprobate.

În ceea ce privește dubiul privind procurarea apartamentului de către familia fiicei candidatului și tranzacțiile ce implicau suma de circa 25 000 EUR, candidatul a afirmat în fața instanței că proveniența fondurilor pentru achiziționarea apartamentului de către fiica reclamantului și soțul acesteia au fost prezentate ulterior. Reclamantul a mai afirmat că și Comisia a obținut suplimentar răspunsul

CSJ: „[...] este imperios necesar ca persoanele care să accedă în organele de autoadministrare să aibă o reputație ireproșabilă, ca să nu existe niciun dubiu în privința lor. Or, în caz contrar, deciziile adoptate de acest organ nu se vor bucura de credibilitate și nu vor avea capacitatea de a convinge publicul larg că sunt corecte”.

În scris pe marginea provenienței mijloacelor financiare destinate achiziționării apartamentului de la candidat de către fiica judecătorului Șova și soțul acesteia. Candidatul susține că, deși actele și informațiile primite clarifică situația, Comisia a ignorat aceste dovezi și a menținut în mod formal dubii serioase.

Referitor la cel de-al treilea dubiu – subestimarea valorii a două bunuri imobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital, așa cum prevede legislația – reclamantul a menționat că lipsesc rapoartele de evaluare independentă, iar decizia Comisiei nu a fost susținută de dovezi relevante, precum informațiile furnizate de bursa imobiliară „LARA”. Totodată, Comisia ar fi aplicat în mod discreționar prevederile legale.

CSJ a stabilit că Șova nu a prezentat dovezi suficiente pentru a susține afirmațiile privind tratamentul diferențiat al unor cazuri similare sau nereguli procedurale, care ar fi putut influența rezultatul. De asemenea, aceasta a confirmat evaluarea Comisiei privind discrepanțele financiare legate de tranzacții imobiliare și împrumuturi, menționând că dovezile furnizate de Șova au fost incomplete și inconsistente, consolidând îndoielile legate de integritatea sa.

Completul de judecată al CSJ, în decizia sa, a constatat că membrii Comisiei de evaluare au executat cu maximă diligență obligațiile ce le revin. Atunci când s-au constatat anumite neclarități (determinate, în special, de existența neconcordanțelor între declarațiile depuse de reclamant însuși la autoritățile corespunzătoare), Comisia i-a oferit candidatului evaluat posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare.

CSJ nu a constatat existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării candidatului. Decizia este irevocabilă.

COMISIA VETTING: FINALIZAREA EVALUĂRII PRE-VETTING ȘI RAPOARTELE CANDIDAȚILOR LA FUNCȚIA DE JUDECĂTOR LA CSJ

În noiembrie 2024, Comisia Vetting (Comisia) a finalizat evaluarea ultimului candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) – Ștefan Starciuc, judecător la Curtea de Apel Comrat. Comisia a constatat că acesta nu îndeplinește criteriile de integritate etică și financiară, drept urmare nu a promovat evaluarea. Dintre cei șase candidați supuși evaluării, doar doi au promovat evaluarea, în timp ce patru nu au întrunit criteriile de integritate etică și financiară.

La 13 noiembrie 2024, Comisia a anunțat oficial încheierea procesului de evaluare conform Legii nr. 26/2022, care reglementează procesul de pre-vetting, în continuarea mandatului Comisiei Pre-Vetting. Astfel, din totalul de 31 de candidați la funcția de membru în CSM și colegiile sale, 19 au promovat evaluarea, cinci s-au retras sau au fost retrași de CSM, iar șapte nu au promovat evaluarea.

Comisia Vetting a finalizat evaluarea tuturor candidaților în baza Legii privind pre-vettingul. Dintre cei 31 de candidați, 19 au promovat evaluarea, cinci s-au retras sau au fost retrași de CSM, iar șapte nu au promovat. Până la 20 noiembrie 2024, Comisia a încheiat 50 de evaluări, adoptând 26 de decizii și aprobând 24 de rapoarte, transmise CSM. Dintre cele 26 de decizii privind candidații la CSM și colegiile sale, 19 au fost favorabile, iar șapte nefavorabile. Cele 24 de rapoarte transmise CSM au inclus 13 propuneri de promovare și 11 de nepromovare.

De asemenea, în perioada 21-28 noiembrie 2024, Comisia a finalizat evaluarea a doi candidați la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție (CSJ). Astfel, [Grigore Manoli](#), judecător în cadrul Judecătoriei Chișinău, și [Vladimir Adam](#), procuror în cadrul Procuraturii Anticorupție, nu au întrunit criteriile de integritate etică și financiară și nu au promovat evaluarea (detalii despre audierile candidaților în Buletinul Informativ CRJM nr. 73). Urmare a nepromovării evaluării de către Mariana Ursachi (Pitic), judecătore la CSJ, CSM [a aprobat](#) pe 2 decembrie 2024, cu 8 voturi pentru, raportul Comisiei, constatând nepromovarea acestora și dispunând eliberarea sa din funcție (mai multe detalii în Buletinul Informativ nr. 74, 73 și 70). Astfel, judecătoreea a fost decăzută din dreptul de a exercita funcția de judecător pentru o perioadă de 7 ani și a fost lipsită de indemnizația unică de concediere.

În noiembrie 2024, Comisia [a anunțat](#) și despre începerea evaluării externe a judecătorilor din cadrul curților de apel Bălți, Cahul și Comrat, notificând 23 de judecători cu privire la completarea Declarației pentru cinci ani și a Chestionarului de etică. Conform Comisiei, [doar opt judecători](#) au returnat formularele completate, fiind trei de la Curtea de Apel Bălți, trei de la Curtea de Apel Comrat și doi de la Curtea de Apel Cahul.

Comisia a prezentat de asemenea și un raport al activității sale, conform căruia s-a evidențiat că până la 20 noiembrie 2024, aceasta [a finalizat](#) evaluarea a 50 de candidați, adoptând 26 de decizii și expediind 24 de rapoarte de evaluare prin care a propus CSM promovarea sau nepromovarea candidaților. Conform Comisiei, cele mai frecvente motive pentru nepromovare au fost discrepanțele financiare, și anume diferențe semnificative între veniturile și averea declarată față de cheltuielile efective. În majoritatea cazurilor au fost constatate diferențe care depășeau limitele legale admise, iar în lipsa justificării surselor financiare, candidații nu au promovat evaluarea. În ceea ce privește integritatea etică, în unele cazuri au fost constatate încălcări ale normelor de etică și comportamentului profesional, inclusiv conflicte de interese incompatibile cu funcția de judecător.

I PE SCURT

La **7 noiembrie 2024**, Comisia Vetting (Comisia) [a anunțat](#) despre inițierea evaluării tuturor judecătorilor din cadrul Curților de Apel (CA) Bălți, Cahul și Comrat. Au primit primele documente privind inițierea evaluării 15 judecători de la CA Bălți, 4 de la CA Cahul și 4 de la CA Comrat. Judecătorii notificați sunt rugați să completeze și să transmită Comisiei Declarația de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani, Declarația privind persoanele apropiate din sistemul judiciar, procuratură și administrația publică, precum și Chestionarul de etică, ce se completează obligatoriu. Judecătorii de la CA au 20 de zile pentru a depune formularele completate, începând de la data notificării. De asemenea, Comisia a notificat trei candidați la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, propuși de Consiliul Superior al Magistraturii pentru evaluare. Este

vorba despre Dumitru Calendari (procuror de la Procuratura Cahul), Alexandru Negru (judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) și Iurie Chirica (avocat). Aceștia au 10 zile pentru a completa și transmite Declarația pe 5 ani și Chestionarul de etică, fără consecințe legate de eliberarea din funcție în caz de neprezentare a documentelor.

La **7 noiembrie 2024**, Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) a desfășurat interviul celor trei candidați la funcția de procuror-șef al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS). Victor Furtuna a obținut cel mai mare punctaj (75,56 de puncte) și a fost propus procurorului general pentru numire în funcție. Acesta și-a început cariera în 2017 la Procuratura sectorului Buiucani, Chișinău, ulterior în aprilie 2019 a fost numit procuror la Procuratura Anticorupție, iar din ianuarie 2023 a deținut funcția de șef interimar al PCCOCS. Victor Furtuna este procurorul care a condus reținerea ex-procurorului general, Alexandr Stoianoglo, și a examinat propria sesizare cu privire la pretinse acțiuni ilegale ale lui Stoianoglo.

În perioada **12-13 noiembrie 2024**, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a desfășurat concursul pentru ocuparea funcțiilor vacante de judecător la Curtea de Apel Bălți și Curtea de Apel Chișinău. La sfârșitul zilei de **13 noiembrie 2024**, CSM a anunțat câștigătorii concursului. Pentru funcția de judecător la Curtea de Apel Bălți au fost desemnați învingători candidații: Parii Ivan și Grosu Stanislav. La Curtea de Apel Chișinău, au fost declarați câștigători candidații: Cașcaval Andrei, Bagrin Lucia, Budeci Vitalie, Roșca Constantin, Dimitriu Sergiu, Pîslariuc Vitalie, Badan-Melnic Eleonora, Manoli Grigore, Pascari Roman, Stratulat Gheorghe. Totodată, CSM a propus președintelui numirea candidaților Pîslariuc Vitalie, Bagrin Lucia și Grosu Stanislav în funcțiile de judecători ai Curților de Apel Chișinău și Bălți, având în vedere promovarea acestora a evaluării externe. În cazul judecătorului Manoli, dat fiind faptul că este și candidat la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție (CSJ), la **21 noiembrie 2024**, Comisia a anunțat că ultimul nu a promovat evaluarea externă. La 10 decembrie 2024, CSM a decis suspendarea examinării raportului în privința judecătorului Manoli, până va fi emisă o decizie a CSJ pe o altă cauză.

La **12 noiembrie 2024**, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a anunțat concurs pentru suplinirea, prin transfer temporar, a cinci posturi vacante de judecător la Curtea Supremă de Justiție. Cererile de participare la concurs urmează să fie depuse la CSM până la 28 noiembrie 2024 inclusiv.

La **12 noiembrie 2024**, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a anunțat concurs pentru alegerea unui judecător în calitate de membru al CSM din rândul judecătorilor curților de apel, stabilind un termen de 30 de zile calendaristice din data publicării anunțului pe pagina web a CSM pentru depunerea cererilor de participare la concurs. Cererile de participare la concurs urmează a fi depuse până la data de 30 decembrie 2024.

La **19 noiembrie 2024**, Curtea Supremă de Justiție (CSJ) a dispus rejudecarea de către Curtea de Apel Chișinău a cauzei fostului director al Serviciului de

Informații și Securitate, Vasile Botnari, condamnat în 2020 pentru abuz de serviciu la [expulzarea cetățenilor turci](#). CSJ a confirmat legalitatea restabilirii statutului de victimă pentru Galina Tufekci, soția unuia dintre reclamanți, dar a criticat faptul că instanța de apel nu a examinat și cererea acestuia de înăsprire a pedepsei lui Botnari. În cadrul rejudecării, urmează să se analizeze dacă amenda, ca pedeapsă principală, este suficientă și proporțională cu gravitatea faptei.

I ECHIPA CRJM

Ilie CHIRTOACĂ
Președinte

Daniel GOINIC
Director de Program

Carolina BAGRIN
Directoare de Program

Victoria MEREUȚĂ
Consilieră juridică

Andrei NASU
Consilier juridic

Aurelia PALAMARCIUC
Consilieră juridică

Valeria BUTORINA
Consilieră juridică junioară

Aurelia CELAC
Manager financiar și contabil

Olga CORTAC
Directoare a Serviciului Administrativ

Alina FRIMU
Asistentă a Serviciului Administrativ

Dumitru JOMIR
Coordonator de Comunicare

Natalia ROTARU
Specialistă în Comunicare

Acest buletin informativ a fost elaborat cu sprijinul financiar oferit de Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii. Opiniile, constatările și concluziile formulate în document aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este o organizație necomercială care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului. Suntem independenți și neafiliați politic. Puteți susține activitățile de cercetare și advocacy ale CRJM printr-o [donatie online](#)

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva